

sére célszerű a gyűjtőket két csoportra : a műgyűjtők, s a szakgyűjtők csoportjára osztani. Az elsőül említett csoport ugyan most egészen kívül esik taglalásaink körén, mert hiszen beléje főként értékes műkincsek rajongó, de e mellett bőpénzű gyűjtői tartoznak. Csak azért említjük, mert ez a csoport általános fölfogás szerint a «l'art pour l'art» gyűjtés legmagasabb foka.

A másik csoportot azért neveztem el most hirtelenében szakgyűjtőnek, mert gyűjtésének ha nem is kimondott célja, de természetes velejárója valamelyik tudományos szakba vágó ismereteinek gyarapítása. Itt azonban megint sürgősen hozzá kell fűznöm, hogy ennek az ismeretgyarapításnak a világért sem kell okvetlenül azon a szinten mozognia, amelyen a tudomány zászlóvivői tevékenykednek. Azaz más szóval : ha én ásványt, növényt, bogarat, érmet, bélyeget, ősmaradványt, tengeri csigát, vagy bármi más efféle gyűjtők, nem kell minden áron abban mesterkednem, hogy gyűjteményem révén engem szaktudósnak minősítenek. Sőt még arra sem kell magam köteleznem, hogy — ha török, ha szakad, de okvetlenül valami «korszakalkotó» lelettel fogom gazdagítani, s együttal előbbre vinni a tudományt.

Ha pedig most újra fölvetjük a kérdést : miért gyűjtsünk? — válaszunk nagyon egyszerű.

Az emberi lélek elődeitől örökölt sa-  
 j-

tosságainak egyike, röviden, őshozománya a gyűjtögető hajlam. Voltakép tehát nyílt ajtót döngetnek azok, akik a hangya és a méh példájának követésére buzdítgatják az ifjú nemzedéket. Akiben a bármily vonatkozású gyűjtögetés vágya szembetűnő fokban nyilvánul meg, nem a mesék hatására történik, hanem, mert az átöröklés rendjén ez az ősi tulajdonság nagyobb adagban jutott el hozzá. Éppígy előfordulhat természetesen a másik végét : a semmiféle gyűjtésre nem kapható egyén.

Ilyenformán világos, hogy a gyűjtő — közkeletű kifejezést alkalmazva — ellenállhatlan kényszer hatása alatt cselekszik. A kényszerítő hatalom — maga a természet.

A gyűjtés azonban, — mint már pedzettük volt — nem mindig irányul könnyen begyűjthető és eltartható tárgyakra. Ebből egyfelől az tűnik ki, hogy a csak megfelelő eljárásokkal eltarthatók gyűjtése már magában is az emberi haladás egyik bizonyítéka, másfelől pedig fölmerül a «megfelelő eljárások» megismertetésének szüksége. Ezeket az eljárásokat azonban nem én fogom megismertetni, hanem szép sorjában elmondják, megvilágítják majd az illető gyűjtési módok szakértői.

Ennek az írásomnak második főcélja tehát — ezt s csak most vallom be — a különböző gyűjtési és kikészítő eljárások lapunkban megjelenő ismertető sorozatának beharangozása volt.

**Az ember időérzéke.** Állattartó gazdától, vadászoktól, sőt más megfigyelőktől is gyakran hallhatjuk, hogy emlősöknek, madaraknak, sőt még halaknak is van bizonyos időérzékük. Ez természetesen leggyakrabban az étkezési idő — de sok esetben a sétáltatás, vagy egyéb szórakozás idejének — megérzésében nyilvánul. Ezzel szemben bányaszerencsétlenség, vagy más, hasonló baleset következtében a külvilágtól elzárt, s utólag kiszabadult emberek szinte egyhangúan azt mondják, hogy a percek óráknak tűnnek föl. S általában kiderült, hogy vaksötétben az ember elveszti az idő tekintetében való tájékozottságát. Magyarázatul erre azt vetették oda egyes lélekűbúvárok, hogy az időérzékét csak erős indulatok : nagy ijedség, halálfélelem, kétségbeesés zavarhatják meg.

Ennek a magyarázatnak helyességét a chicagói egyetem két tanára : *Richards* és *Keitham* oly módon kívánta ellen-

őrizni, hogy óra nélkül bevonultak a *Kentucky*-állambeli *Mammut*-barlangba, ennek is természetesen mélyebben fekvő, a napvilágtól tökéletesen elzárt részébe, és megkísérelték a napszakok váltakozásának testi érzéseik (éhség, álmoság) alapján való megállapítását. Kísérletüket hét napra tervezték.

Ám amikor halálfélelemtől s más egyébtől nem zavart időérzékük tájékoztatása alapján a hét napot leteltnek vélték, s a barlangból előjöttek, kiderült, hogy mindössze csak öt és fél napig voltak bent. Más szóval : hét napos időszakaszban tévedésük 1:5 nap volt. Mindenesetre tekintélyes tévedés.

A két tudós ellenőrző műszereik adataiból kiderítette, hogy átlag 5—6 órai alvás után 12 órán át voltak ébren ; vagyis mintegy 17—18 órából állott egy-egy napjuk. De mindjárt azt is hozzátehetjük, hogy ez az időbeosztás csak egyéni volt. Más kísérlet más eredménnyel járna. *Gé.*